RÉMHÍRTERJESZTÉS
vagy nagyzási hóbort
A szélhámos „hadifogolykutató" újabb esete a hozzátartozókkal

Az »Uj Szó« — 1946 március 19-i számában — cikket közölt bizonyos **Fülöp Mihály** hadifogolykutató irodájának tevékenységéről és leleplezte Fülöp szélhámos üzelmeit.

Fülöp Mihály ugyanis hadifogolykutató irodát nyitott Üllői út 59. szám alatti lakásán és hónapokig hitegette a hozzátartozók tömegeit, hogy felkutatja a Szovjetunió területén tartózkodó hadifoglyokat. Hirdetett a lapokban, nyomtatványokat készíttetett és azzal kérkedett, hogy — magasrangú, befolyásos szovjet körökkel való — kitűnő összeköttetései révén egyedül ő képes összeköttetést teremteni a távol élő hadifoglyokkal.

Az »Uj Szó« megírta akkor, hogy Fülöp úr azzal »biztatja« az itthonmaradt aggódó hozzátartozókat: ha az ő »keresése« után három héttel nem érkezik levél a hadifogolytól, akkor az egészen biztosan meghalt.

Fülöp úr csal és hazudik

Fülöp Mihály az Uj Szó cikke után sem szüntette be »áldásos« tevékenységét. Felhasználta azt a szerencsés körülményt, hogy a Szovjetunió jóindulatából az utóbbi időben több hadifogoly-hozzátartozó levelet kapott távollévő szeretteitől s e hozzátartozók között volt olyan is, ki véletlenül őhozzá fordult. Irodája forgalma megnőtt és Fülöp arcátlansága már odáig fajult, hogy még **Millok** államtitkárral is érintkezésbe lépett: hadifoglyok felkutatása és hazahozatala érdekében ki akart utazni a Szovjetunióba. Fülöp állandó összeköttetést tartott fenn **Körmendy** tanácsossal, Millok államtitkár egyik tisztviselőjével is.

Hogyan történt a »hadifogolykutatás?«

Fülöp felvette a keresett hadifogoly adatait, majd néhány napig várt. Közben természetesen semmit sem csinált. A hozzátartozó bizonyos idő mulva kitöltött űrlapot kapott Fülöptől, melyen az »öncsinálta« hadifogolykutató értesíti, hogy hozzátartozója »valószínűleg a Szovjetunióban tartózkodik«. Fülöp azt is megírta a hozzátartozónak, hogy a hadifogoly hányas számú táborban, vagy milyen postafiókszám alatt található. Természetes, hogy

a tábor- és postafiókszámot ő maga találta ki, hiszen soha semmiféle összeköttetésben nem állott szovjet szervekkel.

Fülöp úr „lebukik"

A napokban azonban kipattant a botrány. Megtörtént, hogy egy családból ketten keresték ugyanazt a hadifoglyot s Fülöp úr

mindkét hozzátartozónak más tábori számot jelölt meg.

Valószínűleg cserbenhagyta az emlékezőtehetsége. A rászedett hozzátartozók ekkor a szovjet hatóságokhoz fordultak. Budapest szovjet városparancsnokságának megfelelő szervei kivizsgálták az ügyet és megállapították, hogy Fülöp semmiféle összeköttetésben nincsen a szovjet hatóságokkal. Megállapítást nyert, hogy Fülöp Mihály soha semmit sem tett »védencei« érdekében. Kiderült azonban az is, hogy a »jótékony« hadifogolykutató nem egészen önzetlenül végezte »áldásos« munkáját: a rászedett hozzátartozóktól szívesen vette a legcsekélyebb természetbeni (liszt, tojás, szalonna, baromfi) adományt is.

A szélhámos azzal védekezett a szovjet hatóságok előtt, hogy ő csak »jót akart és meg akarta nyugtatni a kétségbeesett hadifogoly-hozzátartozókat«.

Fülöp úr megígéri, hogy „jó fiú" lesz

Fülöp őszintén bevallotta szélhámosságát a szovjet hatóságok előtt és besimerte, hogy tevékenységével erkölcsi kárt okozott a hivatalos magyar hadifogolykutató intézményeknek. Kihallgatása után aláírt egy nyilatkozatot, melyben megígérte, hogy soha többé nem foglalkozik »hadifogoly-kutatással«.

A szovjet hatóságok ezzel befejezettnek tekintették az ügyet és Fülöp Mihályt szabadonengedték.

*

A szovjet hatóságok befejezettnek tekintik az ügyet, de a magyar közvéleményt bizonyosan érdekli, hogy vajjon ki áll Fülöp úr mögött? Kinek érdeke, hogy a magyar közönségben hamis és nyugtalanító hírek terjedjenek el a szovjet hadifogolytáborok viszonyairól? Kinek érdeke, hogy ilyen híresztelésekkel megrontsa a magyar és szovjet népek közötti jóviszonyt?

Ennek felderítése a magyar politikai rendészetre tartozik.

ZSOMBOR JÁNOS

A politikai határok nem lehetnek a kultúra határai
„Magyar-orosz történelmi kapcsolatok" kiállítása

A kiállítás, amelyet a *Magyar Nemzeti Múzeum* és a *Magyar-Szovjet Művelődési Társaság* együttesen szervezett a *Magyar Állami Földtani Intézet, Budapest Székesfőváros Levéltára* és a *Magyar Állami Operaház* közreműködésével saját anyagukon kívül felhasználva *Tiszay* Andor nevezetes orosz vonatkozású könyvgyüjteményét, nagyobb jelentőségű, mint ahogy azt címe sejteti. Itt ugyanis nemcsak a történelmi kapcsolatokról van szó, sőt éppen ez a legmellékesebb szempont. A tény, amit a gyüjtemény minden szakértő előtt meggyőzően bizonyít, hogy

a magyar nép és a Szovjetunió népe földrajzi, természeti és kulturális okok folytán egymásrautalt.

Talajtani és éghajlati lefolyások a magyar földet szervesen kapcsolják az orosz földhöz s ez elválaszthatatlanul köti össze növény- és állatvilágukat. E természeti tényezőkhöz járul a történeti egymásmellettiség. A magyar és orosz állam hasonló okok és hasonló körülmények folytán alakult ki a népvándorlás idején és kezdeti fejlődésük szakadatlan kölcsönhatást mutat. A politikai történet ugyan a későbbi évszázadok folytán elég szogorú határt állított a két nép közé, de a kulturális kapcsolatok még az újkorban, sőt a legújabb korban sem szűntek meg. Erre a legszebb példát mutatja a kiállítás könyvanyaga, amely még a laikus előtt is egyértelműen bizonyítja, hogy az orosz irodalom mennyire ismert és menynyire hatékony volt Magyarországon. A kiállítás rövid ismertetőfüzetében, mint legfőbb tanulságot, ezt olvashatjuk:

»A néphatárok, még inkább a politikai határok, nem lehetnek egyben határai a kultúrának is.«

Aki végigmegy a kiállítás helyiségein, annak nem kell kétszer elmondani ezeket a szavakat.

A gyüjtmény négy részre tagolódik: természeti, néprajzi, történeti és irodalmi kapcsolatok bemutatására. Sajnos, a kiállítás túlzsúfolt, úgylátszik kevés helyiség állt rendelkezésre s ezért a kiállított tárgyakat nem lehetett elég szemléletesen a közönség elé tárni. Ezt elég súlyos hibának érezzük, mert így jórészt csak a szakemberek számára jelent meggyőző élményt, sőt tartunk tőle, hogy a laikusoknak általában nem is kelti fel eléggé a figyelmét. A magyarázó szövegek is szűkszavúak. A rendezők úgy látszik, nem gondoltak eléggé a nevelő célzatra. Ha valahol, úgy itt okvetlenül szükség lett volna hatáskeltésre. A talajtani és természeti összefüggéseket példázó tárgyak a nem-beavatott számára semmit sem mondanak. A néprajzi összefüggések már szembetűnőbbek.

Legjobban sikerült az orosz irodalom magyarországi történetének bemutatása,

elevenen bizonyítva, hogy az orosz kultúra kezdettől máig szinte egyidejű visszhangot vert mindig Magyarországon.

E könyvgyüjtemény miatt érdemes és kell mindenkinek megtekinteni ezt a kiállítást.

Legsikertelenebb éppen a történelmi kapcsolatok bemutatása. Pedig az anyag óriási lehetne, de sajátosképp éppen a történelem a legelhanyagoltabb az egész kiállításon. Szó sincs róla, néhány nagyon érdekes és értékes kiállítási tárggyal találkozunk: így Nagy Péter néhány igen fontos Rákóczira vonatkozó oklevelével vagy egy egykorú festménnyel, amely Mátyás király követeinek III. Iván cár előtti tisztelgését ábrázolja (bár lehetséges, hogy II. Ulászló követeiről van szó, az orosz évkönyvekről erre is következtethetnénk). De a történelmi emlékek ötletszerűek. Szó sincs kronológiáról és az a néző, aki a mi emberöltőnk alatt igazán nem tanulhatta meg, hogy miféle kapcsolataink is voltak Oroszország felé, ezekből az emlékekből bizony édeskeveset fog érteni.

A magyarázó szövegek ugyanis egyáltalán nem kielégítőek. Emellett olyan emlékek is hiányoznak, amelyeknek beszerzése nem lett volna nehéz és amelyek legjobban példázták volna a magyar és orosz történelem egykori szoros kapcsolatát. Ha például a magyar krónikák orosz vonatkozású részeinek fakszimiléjét bemutatták volna s ugyanakkor az orosz évkönyveknek, elsősorban a »Pjoveszti«-nek (az úgynevezett Nesztor-krónikának) magyar vonatkozású részét kifényképezik, sokkal szemléletesebb lenne a multbeli kapcsolat. De már az is elég lenne, ha legalább magyarázó szövegeken utaltak volna ezekre az ősi históriákra.

E hiányosságok ellenére a kiállításnak igen nagy jelentősége van. De hangsúlyoznunk kell, hogy lehetett volna többet is adni. Jól tudjuk, hogy a hiányosságoknak többek közt a helyszűke is oka volt. De hát nem lehetett volna valahol még néhány szobát találni? Hiszen ugyanez az anyag módszeresebb elrendezéssel és feltűnőbb magyarázó szövegekkel súlyos jelentőségű kulturális élményt nyujthatna.

HEGEDÜS GÉZA

Felfüggesztették a Szent Imre kollégium igazgatóját
Miért nem közlik a nyilvánossággal a vizsgálat anyagát

Szükszavú jelentés számol be arról, hogy a kultuszminiszter vizsgálatot tartott *dr. Koszterszitz József* budapesti, Szent Imre-kollégiumi igazgató működésére vonatkozólag. A négy és félsoros jelentés diszkréten csak annyit közöl, hogy

»a vizsgálat eredményeképpen a kalocsai érsek Koszterszitz József igazgatói megbízását visszavonta«.

Amikor a kollégiumi igazgató háborús uszításait leplezték le, a sajtó részletesen feltárta a vádakat. Koszterszitz könyvéből merített idézetekkel bizonyította, hogy

a Szent Imre-kollégium volt igazgatója népbíróság elé tartozó uszítások egész sorát követte el.

Megelégedéssel vesszük tudomásul, hogy ez a háborús uszító nem vezeti többé a kollégiumot, de szükségesnek tartanánk, ha a vizsgálat eredményét részletesebben közölnék. Dr. Koszterszitz József nemcsak a kollégium igazgatója volt, hanem elnöke volt a Magyar Gyermektanulmányi Társaságnak és szerkesztője Magyarország legnagyobb gyakorlati pedagógiai folyóiratának. Igy a vele kapcsolatban lefolytatott vizsgálat nemcsak a miniszter, a kalocsai érsek és az igazgató magánügye, hanem fontos mindazok számára, akik Magyarországon iskolaügyekkel, neveléstannal foglalkoznak, vagy ezt iránt érdeklődnek.

Tíz magyar sakkjátékos vesz részt a moszkvai versenyen

A Magyar Államvasutak Dunántúli Atlétikai Klubjának sakk-szakosztálya Győrben rendezett versenyén — melyen a legjobb magyar sakkozók és mesterek vettek részt — *Barcza Gedeon* győzött 9.5 ponttal *Füstér Géza* előtt, aki 9 pontot ért el. A harmadik díjat 8.5 ponttal *Barkonyi*, a negyediket 8 ponttal *Feldmann*, az ötödiket 7 ponttal *dr. Vajda*, a hatodikat 6.5 ponttal *Sz. Tóth* vitte el. A győri sakkversenynek válogató jellege volt, mert a verseny hat helyezettjét küldik ki a nyári moszkvai sakkversenyre. Az orosz sakkszövetség ugyanis még májusban meghívta a Magyar Dolgozók Országos Sakkszövetségét egy nagyobb szabású versenyre, amelyen a magyar válogatott játékosoknak alkalma nyílik, hogy a legjobb orosz sakkozókkal összemérjék képességüket. Az augusztus hóban sorra kerülő moszkvai sakkversenyen tíz magyar játékos vesz részt *dr. Vajda Árpád* sakkszövetségi kapitány vezetésével. A tíz játékosból hat a győri verseny helyezettje, négy pedig a jobb eredményekre visszatekintő fővárosi játékosokból rekrutálódik. A magyar játékosok körében feszült várakozás előzi meg a moszkvai utat, amely a Szovjetunió és Magyarország baráti kapcsolatainak a szellemiségek újabb területén való elmélyítését jelenti.

(m. j.)

Elindult a MaDISz 50 tagú vasútépítő brigádja Jugoszláviába

Ünnepélyes keretek közt búcsúzott el a MaDISz Jugoszláviába induló ötventagú vasútépítő brigádja, **Keresztury Dezső** kultuszminiszter és **Ciemil Obrad** ezredes, a jugoszláv misszió vezetőjének jelenlétében.

Keresztury Dezső kultuszminiszter felszólalásában örömmel üdvözölte a MaDISz kezdeményezését, amely felsorakoztatja a demokratikus magyar ifjúságot a délszláv és a magyar nép kapcsolatainak kimélyítésére.

Ciemil Obrad ezredes, a jugoszláv misszió vezetője felszólalásában hangoztatta, hogy a jugoszláv ifjúság a háború alatt élen járt a népszabadság kivívásáért folytatott harcban és ma is vezet az elpusztított Jugoszlávia újjáépítésében. A magyar ifjúság képviselői sokat tanulhatnak a jugoszláv ifjúságtól és tapasztalataikat itthon is értékesíthetik majd.

Kurucz István, a brigád vezetője megfogadta társai nevében: igyekezni fognak, hogy mindenben méltóképpen képviseljék a magyar ifjúságot Jugoszláviában és hozzájáruljanak a két nép ifjúságának testvéri együttműködéséhez.

A brigád fellobogózott vonaton indult el Jugoszlávia felé, ahol Subotican és a Vajdaság több magyarlakta helyén ünepélyesen várják.